

QUICK GUIDE

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ
ΞΗΡΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ
ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Το περιεχόμενο αυτό εκπονήθηκε από τα έργα REGILIENCE, IMPETUS, TransformAr, ARSINOE, Pathways2Resilience και REACHOUT με την υποστήριξη της αποστολής της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και του Συμφώνου των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια (ColM).

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΞΗΡΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΕΙΨΥΔΡΙΑ

ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΞΗΡΑΣΙΑ;

Η ξηρασία είναι μια περίοδος έλλειψης νερού, η οποία αποτελεί πρόκληση για τα οικοσυστήματα και τους ανθρώπους λόγω της έλλειψης βροχής, των υψηλών θερμοκρασιών και/ή του ανέμου. Οι ξηρασίες μπορούν να συμβούν οπουδήποτε στην Ευρώπη, τόσο σε περιοχές με υψηλή όσο και με χαμηλή βροχόπτωση, και σε οποιαδήποτε εποχή του έτους.

Όταν οι ξηρασίες εμφανίζονται σε περιοχές με μειωμένη διαθεσιμότητα νερού ή όταν υπάρχει υπερεκμετάλλευση των υδάτινων πόρων, οι επιπτώσεις τους επιδεινώνονται, οδηγώντας σε έλλειψη νερού. Αυτό είναι χαρακτηριστικό για τις περιοχές της νότιας Ευρώπης όπως στην Πορτογαλία, την Ισπανία, την Ιταλία, τη Μάλτα, την Ελλάδα και την Κύπρο, αλλά γίνεται όλο και πιο συχνό σε άλλα μέρη της Ευρώπης, όπως η Γερμανία.

Αντιμετώπιση της ξηρασίας στην Ευρώπη

Λόγω της κλιματικής αλλαγής, πολλές ευρωπαϊκές περιοχές αντιμετωπίζουν ήδη συχνότερες, σοβαρότερες και παρατεταμένες ξηρασίες, οι οποίες θα συνεχίσουν να υφίστανται στο άμεσο μέλλον. Ιδιαίτερα η περιοχή της Μεσογείου θα πρέπει να προετοιμαστεί για θερμότερα και ξηρότερα καλοκαίρια με συχνότερες ξηρασίες.

Αρκετές σημαντικές ευρωπαϊκές στρατηγικές αντιμετωπίζουν τις ξηρασίες και την έλλειψη νερού: η [Στρατηγική της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή](#) του 2021, το [Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία του 2020](#) και η [Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα για το 2030](#), καθώς και η [Οδηγία-Πλαίσιο για τα Ύδατα του 2020](#), παρέχουν ένα κατάλληλο πλαίσιο για τη μείωση των επιπτώσεων των ξηρασιών και της έλλειψης νερού.

Επιπλέον, σε 13 χώρες της ΕΕ έχουν θεσπιστεί [Σχέδια Διαχείρισης της Ξηρασίας](#): Βέλγιο, Κύπρος, Γερμανία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σουηδία, τα οποία συχνά ρυθμίζουν τον τρόπο χρήσης του νερού ανάλογα με τη σοβαρότητα της ξηρασίας.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ & ΠΡΟΣΦΑΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Μόνο από το 2011, το [Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ξηρασίας \(EDO\)](#) έχει καταγράψει 21 σοβαρά περιστατικά ξηρασίας. Στην Ευρώπη, οι περισσότερες απώλειες που προκαλούνται από την ξηρασία επηρεάζουν τη γεωργία, τον ενεργειακό τομέα και την δημόσια ύδρευση και

εκτιμώνται σε 9 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.

Πρόσφατες σημαντικές ξηρασίες:

- 2018-2020:** Οι ακραίες ξηρασίες στη δυτική και κεντρική Ευρώπη το 2018, το 2019 και το 2020 προκάλεσαν σημαντικές ζημίες. Μόνο το 2018, οι ζημίες στη γεωργία ανήλθαν σε περίπου 2 δισεκατομμύρια ευρώ στη Γαλλία, 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ στις Κάτω Χώρες και 770 εκατομμύρια ευρώ στη Γερμανία.
- Καλοκαίρι 2024:** Ξηρασία που πλήττει το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης, με σοβαρές επιπτώσεις στις καλλιέργειες και την ανάπτυξη της βλάστησης.

Κύριες επιπτώσεις στην κοινότητά σας

Οι ξηρασίες μπορούν να έχουν μακροχρόνιες άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις σε όλους τους οικονομικούς τομείς, ιδίως σε:

Γεωργία και δασοκομία:

Απώλεια παραγωγής σε γεωργικές εκτάσεις που εξαρτώνται από τις βροχοπτώσεις, δάση που ξεραίνονται, υποβάθμιση της υγείας των δασών και έλλειψη νερού για άρδευση.

Βιομηχανία και δημόσια ύδρευση:

Ελλείψεις και περιορισμοί στην παροχή, διακοπή της παραγωγής ενέργειας ή της ποτάμιας ναυσιπλοΐας.

Οικοσυστήματα:

Ξήρανση της βλάστησης, των ποταμών και των υδροτόπων, καθώς και έλλειψη τροφής και θηραμάτων. Βρείτε περισσότερες πληροφορίες [εδώ](#) σχετικά με τις επιπτώσεις της ξηρασίας στην παραγωγικότητα της βλάστησης.

ΠΩΣ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΕΤΕ ΔΡΑΣΗ

Κατανοήστε τους κινδύνους της ξηρασίας: δεδομένα, χάρτες και εργαλεία

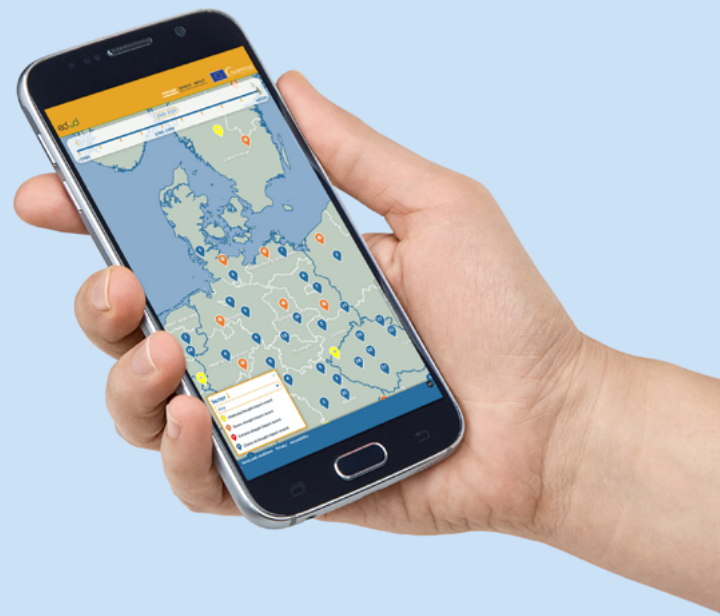
Κατανοήστε τους κινδύνους ξηρασίας: δεδομένα, χάρτες και εργαλεία

[To ThinkHazard!](#) σας επιτρέπει να αξιολογήσετε γρήγορα τον κίνδυνο λειψυδρίας στην περιοχή σας, απλά πληκτρολογώντας το όνομα της τοποθεσίας σας.

Το [Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Ξηρασίας](#) παρέχει έναν χάρτη της τρέχουσας κατάστασης ξηρασίας στην Ευρώπη, με βάση έναν συνδυασμένο δείκτη ξηρασίας, ο οποίος ενημερώνεται κάθε 10 ημέρες. Οι [συνθήκες λειψυδρίας στην Ευρώπη](#) που προκύπτουν από ξηρασίες και υπερεκμετάλλευση αντικατοπτρίζονται στον δείκτη [Water Exploitation Index plus](#).

Η [Ευρωπαϊκή βάση δεδομένων για τις επιπτώσεις της ξηρασίας](#) παρέχει έναν χάρτη και πληροφορίες σχετικά με τις προηγούμενες ξηρασίες στην Ευρώπη και τις επιπτώσεις τους.

Ο [Ευρωπαϊκός Άτλας Κινδύνου Ξηρασίας](#), που δημοσιεύθηκε το 2023, παρέχει πληροφορίες, χάρτες και γραφήματα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι ξηρασίες ενδέχεται να επηρεάσουν τη γεωργία (π.χ. προβλεπόμενες απώλειες παραγωγής για τις κύριες καλλιέργειες), την δημόσια ύδρευση, την παραγωγή ενέργειας, τις μεταφορές μέσω ποταμών και τα οικοσυστήματα χερσαίου και γλυκού νερού στο μέλλον.

Υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων

Σε αυτή [τη βάση δεδομένων](#) θα βρείτε περισσότερες από 20 προτεινόμενες **δράσεις** για τη μείωση των επιπτώσεων της ξηρασίας και της έλλειψης νερού, καθεμία από τις οποίες περιγράφει το κόστος και τα οφέλη, τα νομικά ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή της και παραπέμπει σε μελέτες περιπτώσεων που έχουν ήδη εφαρμοστεί. Μερικές από τις δράσεις που μπορούν να εφαρμοστούν σε αστικό ή δημοτικό επίπεδο είναι:

[Επαναχρησιμοποίηση νερού](#), όπως [η χρήση ανακυκλωμένου νερού στο Riba-Roja de Túria της Ισπανίας](#) για τη δημιουργία πράσινων αντιπυρικών ζωνών με σκοπό τον μετριασμό των κινδύνων δασικών πυρκαγιών.

[Περιορισμοί και κατανομή νερού](#), όπως [η μείωση των διαρροών από το δίκτυο διανομής νερού στη Λισαβόνα](#) της Πορτογαλίας.

[Βελτίωση της ικανότητας κατακράτησης νερού στο γεωργικό τοπίο](#), π.χ. στην [Tamera](#) της Πορτογαλίας.

Στην Ισπανία, τα σχέδια διαχείρισης έκτακτων καταστάσεων σε δημοτικό επίπεδο είναι υποχρεωτικά για τα συστήματα ύδρευσης που εξυπηρετούν τουλάχιστον 20.000 κατοίκους και συνήθως ακολουθούν τις [γενικές κατευθυντήριες γραμμές](#) του τομέα (στα ισπανικά) και εκείνες για [τους μεσαίους και μικρούς](#) φορείς εκμετάλλευσης.

Αξιολογήστε τις προγραμματισμένες δράσεις σας με αυτό το [εργαλείο αυτοαξιολόγησης](#) για να αποφύγετε αρνητικές επιπτώσεις που αυξάνουν την ευπάθεια, μειώνουν την ευημερία ή υπονομεύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Διατίθεται σε 10 γλώσσες, μεταξύ αυτών και τα ελληνικά!

ΒΡΕΙΤΕ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Αποκτήστε πρόσβαση σε ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές χρηματοδότησης μέσω του [MIP4Adapt](#) για να υποστηρίξετε τις στρατηγικές προσαρμογής στην ξηρασία.

Συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων και πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων καθώς και στη δράση.

Συμβουλευτείτε το Εγχειρίδιο [“Κάντο Μόνος σου \(DYI\)” του MIP4Adapt για τη συμμετοχή πολιτών και φορέων στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή](#) για να μάθετε πώς να κινητοποιήσετε τις κοινότητές σας στην προετοιμασία και τον μετριασμό των επιπτώσεων των της ξηρασίας.

BUTTON

BUTTON

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Εμπνευστείτε από πρακτικά παραδείγματα

Βρείτε λεπτομερείς πληροφορίες επιλέγοντας μία από τις [30 μελέτες περιπτώσεων «κλιματικές επιπτώσεις - ξηρασίες»](#) - π.χ. σχετικά με το [οικολογικό-κοινωνικό τιμολόγιο ύδρευσης στη Δουνκέρκη της Γαλλίας](#), που εξασφαλίζει την πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό σε ομάδες χαμηλού εισοδήματος, προστατεύοντάς τις από το οικονομικό βάρος που προκύπτει από την αύξηση των τιμών του νερού κατά τη διάρκεια ξηρασίας και λειψυδρίας. Επιπλέον, [το Bosco Limite - Μια συμμετοχική στρατηγική εξοικονόμησης νερού και τεχνητής επαναφόρτισης υδροφόρων οριζόντων στη Βόρεια Ιταλία](#) ή επεξεργασμένα λύματα έχουν ήδη επαναχρησιμοποιηθεί σε πολλές παράκτιες περιοχές της Νότιας Ευρώπης, ενώ το έργο IMPETUS στην Καταλονία έχει δοκιμάσει καινοτόμες [αποκεντρωμένες](#) λύσεις.

©Elijah Hiatt, Unsplash,
©Chiara Guercio, Unsplash

BUTTON

ΧΡΕΙΑΖΕΣΤΕ ΒΟΗΘΕΙΑ;

Επικοινωνήστε μαζί μας:

info@regilience.eu

Πνευματικά δικαιώματα εικόνων:

- Cover: @Matt Palmer, Unsplash
- Page 3: @Mathieu Odin, Unsplash
- Page 4: European Drought Observatory, mockup
- Page 6: @Olivier Malassingne, Cerema
- Page 7: European Drought Impact Database, mockup.
Water Exploitation Index plus indicator, mockup.
- Page 8: @Slashio Photography, Pexels
@Zaid Ahmed, Pexels
- Page 9: @Mark Stebnicki, Pexels,
DIY Manual on Engaging Stakeholders and Citizens in
Climate Adaptation by MIP4Adapt, mockup.
- Page 10: @Elijah Hiatt, Unsplash
@Chiara Guercio, Unsplash
- Page 11: @Remy Penet, Unsplash

QUICK GUIDE

Αυτό το περιεχόμενο εκπονήθηκε από τα έργα [REGILIENCE](#), [IMPETUS](#), [TransformAr](#), [ARSINOE](#), [Pathways2Resilience](#) και [REACHOUT](#) με την υποστήριξη της αποστολής της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και του [Συμφώνου των Δημάρχων για το κλίμα και την ενέργεια \(CoM\)](#).

Αυτά τα έργα έχουν λάβει χρηματοδότηση από το πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας HORIZON 2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βάσει των συμφωνιών επιχορήγησης No 101036560 (REGILIENCE), No 101037084 (IMPETUS), No 101036683 (TransformAr), No 101037424 (ARSINOE), No 101093942 (P2R), αριθ. 101036599 (REACHOUT).
© 2025. This work is licensed under CC BY-NC-SA 4.0

Γραφιστική: [Agata Smok](#)